

ЛІЦЕНЗУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

За матеріалами енциклопедії Вікіпедія ліцензія (лат. *licentia* – дозвіл) – у загальному значенні – це документ, що демонструє певний дозвіл. Документ державного зразка, що засвідчує право ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов (Матеріал з вільної енциклопедії Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ліцензія>). Тобто отримання ліцензії виступає необхідною умовою здійснення певних видів підприємницької діяльності, передбачених Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Доцільно погодитися з думкою І. Б. Коліушко та В. П. Тимошук, що ліцензування господарської діяльності є сферою регулювання адміністративного права (Виконавча влада та адміністративне право // За заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Видавничий Дім «Ін-Юре». – 2002. – 668 с.)

Значний інтерес викликає ліцензування будівельної діяльності, оскільки в процесі будівництва суб'єкти господарювання повинні дотримуватися встановлених норм та стандартів – порушення нормативно-технічних вимог проведення будівельних робіт може спричинити значну шкоду фізичним та юридичним особам. Мета роботи полягає у дослідженні історичних особливостей ліцензування будівельної діяльності в незалежній Україні.

Одним із перших законодавчих актів, який передбачав ліцензування будівельних робіт став Закон України «Про основи містобудування». В ст. 8 Закону України «Про основи містобудування» в редакції 1992 року було зазначено, що державне регулювання у сфері містобудування полягає у ліцензуванні спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві (Закон України «Про основи містобудування» від 16 листопада 1992 року N 2780-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – N 52 (29.12.92). – ст. 683). Постановою КМУ від 08 жовтня 1992 року № 569 було затверджено Положення про порядок видачі учасникам інвестиційної діяльності ліцензій на виконання спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві.

Відповідно до вищезазначеної Постанови право на одержання ліцензій надавалося учасникам інвестиційної діяльності, предметом діяльності яких виступало виконання робіт передбачених переліком спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві, що потребувало атестації виконавця. До переліку спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві, що потребувало атестації виконавця належали інженерні вишукування,

проектні роботи, виробництво будівельних матеріалів, конструкцій та виробів, будівельно-монтажні роботи, спеціальні роботи у ґрунтах, інжинірингові роботи у будівництві (Постанова КМУ від 8 жовтня 1992 р. N 569 «Про видачу учасникам інвестиційної діяльності ліцензій на виконання спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві» // Урядовий кур'єр. – 1992. – 10. – 23.10.92. – N 46 – 47.).

Новий історичний етап розвитку ліцензування будівельних робіт, пов'язаний із прийняттям Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Так в п. 30 ч. 1 ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» в редакції 2001 року було зазначено, що будівельна діяльність (вишукувальні та проектні роботи для будівництва, зведення несучих та огороджуючих конструкцій, будівництва та монтажу інженерних і транспортних мереж) підлягала ліцензуванню (Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01 червня 2000 року № 1775-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – N 36 (08.09.2000). – ст. 299.).

В пункті 1.3 Ліцензійних умов провадження будівельної діяльності (вишукувальних та проектних робіт для будівництва, зведення несучих та огороджуючих конструкцій, будівництва та монтажу інженерних і транспортних мереж), затверджених спільним наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Державним комітетом будівництва, архітектури та житлової політики України від 13.09.2001 N 112/182 було зазначено, що ліцензійні умови є обов'язковими для суб'єктів господарювання, які виконують види робіт, визначені у додатку. У Додатку до пункту 1.3 Ліцензійних умов були зазначені, наприклад, такі види робіт як зведення несучих та огороджуючих конструкцій, будівель і споруд, будівництво та монтаж інженерних і транспортних мереж, зокрема, ліфтів, ескалаторів тощо, а також архітектурне та будівельне проектування, зокрема, шахт вертикальних та похилих, підземних гірничих споруд.

Сучасні законодавчі тенденції щодо спрощення дозвільної процедури здійснення будівельних робіт не оминули і питання ліцензування будівельної діяльності. Так в п. 11 ч. 1 ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» зазначено, що будівельна діяльність підлягає ліцензуванню. Наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 27 січня 2009 року N 47 затверджені Ліцензійні умови провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури. Відповідно до п. 1.2. Ліцензійних умов господарська діяльність у будівництві, пов'язана із створенням об'єктів архітектури, підлягає ліцензуванню за такими видами: вишукувальні роботи для будівництва; розроблення містобудівної документації; проектування об'єктів архітектури; будівельні та монтажні роботи; монтаж інженерних мереж; будівництво транспортних споруд; інжинірингова ді-

яльність у сфері будівництва (Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 27 січня 2009 року № 47 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» // Офіційний вісник України. – 2009. – № 20 (27.03.2009). – ст. 662). Постановою КМУ від 5 грудня 2007 року № 1396 «Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» затверджений Порядок ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури. Вищезазначений Порядок встановлює загальні вимоги до ліцензування господарської діяльності, пов'язаної з будівництвом об'єкта архітектури, який за складністю архітектурно-будівельного рішення та (або) інженерного обладнання належить до IV і V категорії складності (Постанова КМУ від 05 грудня 2007 року № 1396 «Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» // Урядовий кур'єр. – 2007. – 12. – 19.12.2007. – № 238.).

Таким чином, з часу проголошення незалежності України законодавець передбачив, що будівельна діяльність підлягає ліцензуванню. В перші роки незалежності України численний перелік будівельних робіт підлягав ліцензуванню. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» дещо спростив процедуру ліцензування будівельної діяльності, при цьому більш детальний порядок здійснення процедури ліцензування, закріплений в підзаконних нормативно-правових актах.

Панова Н. С.

*Економіко-правовий факультет у м. Сімферополі
Національного університету «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук*

ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Зміни на рівні системи органів виконавчої влади являє собою своєрідну серцевину адміністративної реформи і виступає надійним індикатором того, наскільки ефективно відбуваються процеси демократичного розвитку державного управління. Однією з найважливіших задач, які стоять перед сучасною Україною в ході адміністративної реформи, є забезпечення законності в системі державного управління. Зрозуміло, що як така законність відіграє одну з ключових ролей в функціонуванні всієї держави і суспільства в цілому (Розова Т. В., Барков В. Ю. Специфіка становлення громадянського суспільства в Україні. – Одеса, 2003, с. 215). Однак багато з дослідників наголошують на тому, що в сфері державного управління та адміністративно-правових відносин принцип законності, по суті, набуває визначальної ролі. Зокрема, М. Баглай та В. Туманов, опи-